EU:n TIETOSUOJA-ASETUS

Jyty Vaasa 23.4.2018

Liisa Nikkilä
Laihian kunta
asianhallintasihteeri, tietosuojavastaava

GDPR –
General Data Protection Regulation
Asetus (EU) 2016/679

- tuli voimaan keväällä 2016 ja sovellettavaksi siirtymäajan jälkeen 25.5.2018 kaikissa EU-maissa
- tarkoituksena on ajantasaistaa tietosuojan sääntelyä

Jyty

TAVOITE

- Tietosuoja-asetuksen tavoitteena on, että kansalaiset voivat hallita tietojaan paremmin

- Asetus sääntelee mm. henkilötietojen keräämistä, käsittelyä ja luovuttamista sekä näihin liittyviä oikeuksia ja velvollisuuksia

TAVOITE

- Asetus koskee kaikkia toimijoita, jotka käsittelevät henkilötietoja. Toimintamuodolla tai toiminnan laajuudella tai sillä, toimitaanko julkisella vai yksityisellä sektorilla, ei ole merkitystä.
- Asetus koskee sekä yritysmaailmaa että viranomaistoimintaa samoin kuin yhdistyksiä ja säätiöitä. Säännöt ovat samat kaikille EU:ssa toimiville yrityksille kotipaikasta riippumatta.

KÄSITTEITÄ

- ***Henkilötieto*** - kaikkia tunnistettuun tai tunnistettavissa olevaan henkilöön liittyviä tietoja.
- ***Henkilötietojen käsittely*** – kerääminen, tallentaminen, järjestäminen, säilyttäminen, muokkaaminen tai muuttaminen, hakeminen (esim. tietokannasta), käyttäminen, luovuttaminen, käytön rajoittaminen, poistaminen, tuhoaminen

KÄSITTEITÄ

- ***Rekisteri*** - mitä tahansa henkilötietoja sisältävää jäsenneltyä tietojoukkoa, josta tiedot ovat saatavilla tietyin perustein.
- Tietojoukko voi olla keskitetty, hajautettu tai toiminnallisin tai maantieteellisin perustein jaettu. Rekisterissä olevan tiedon ei fyysisesti tarvitse olla samassa paikassa.
- Rekisteri voi olla esimerkiksi paperinen rekisteri, Excel-tiedosto tai asiakastietojen hallintaan käytetty ohjelmisto.

Jyty

KÄSITTEITÄ

- ***Rekisterinpitäjä*** – taho, joka säilyttää henkilötietoja ja määrää ko. rekisterin käytöstä
- ***Rekisteröity*** – henkilö, jonka tietoja on tallennettu rekisteriin
- ***Henkilötietojen käsittelijä*** - Henkilötietojen käsittelijä on henkilö tai taho, joka käsittelee henkilötietoja rekisterinpitäjän lukuun.

Jyty

KÄSITTEITÄ

- ***Profilointi*** – henkilötietojen automaattinen käsittely
- ***Anonymisointi*** – henkilötiedon tunnistettavuuden muutos
- ***Pseudonymisointi*** –henkilötietojen käsitteleminen siten, että niitä ei voi enää yhdistää tiettyyn rekisterissä olevaan henkilöön

KÄSITTEITÄ

- ***Suostumus*** – rekisteröidyn vapaaehtoinen suostumus henkilötietojen käsittelyyn
- ***Tietoturvaloukkaus*** – tapahtuma jossa henkilötietoja tuhoutuu, häviää tai muuttuu tai niitä luovutetaan luvattomasti tai tietoihin päästään luvattomasti käsiksi
- ***Valvontaviranomainen*** – Tietosuojavaltuutetun toimisto

Jyty

YLEISPERIAATTEET HENKILÖTIETOJEN KÄSITTELYLLE

- **Osoitusvelvollisuus**; on pystyttävä osoittamaan, että asetuksen periaatteita on noudatettu – **Dokumentointi**

Artikla 5

- **Laillinen peruste** – suostumus, oikeutettu etu, sopimus, lakisääteinen velvoite, elintärkeä tai yleinen etu, julkinen tehtävä

Artikla 6

- **Käyttötarkoitussidonnaisuus** – tietoja kerätään vain juuri siihen tarkoitukseen kuin rekisteriselosteessa ilmoitetaan

Jyty

YLEISPERIAATTEET HENKILÖTIETOJEN KÄSITTELYLLE

- **Tietojen minimointi** – tietoja kerätään vain tarpeellinen määrä
- **Täsmällisyys** – tietosisällön tulee olla täsmällistä, päivitettyä ja virheetöntä
- **Säilytyksen rajoittaminen** – tietoa on lupa säilyttää vain niin kauan kuin se on tarpeen
- **Eheys ja luottamuksellisuus**

Jyty

REKISTERÖITYJEN OIKEUDET

1. läpinäkyvästi tietoa henkilötietojen käsittelystä
2. pääsy omiin tietoihin
3. tietojen oikaiseminen
4. unohdetuksi tuleminen (tietojen poistaminen)
5. tietojen siirtäminen järjestelmästä toiseen
6. tietojen käsittelyn rajoittaminen
7. käsittelyn vastustaminen
8. automatisoitujen yksittäispäätösten vastustaminen, ml. profilointi

Artiklat 12, 15-20

Jyty

1. Saada läpinäkyvästi tietoa henkilötietojen käsittelystä

Rekisteröidyllä on aina oikeus saada tietää käsitteleekö rekisterinpitäjä hänen tietojaan.

1. Saada läpinäkyvästi tietoa henkilötietojen käsittelystä

… lisäksi tulee kertoa seuraavaa:

REKISTERÖIDYLLÄ ON OIKEUS:

- pyytää henkilötietojen oikaisemista, poistamista tai käsittelyn rajoittamista
- tehdä valitus valvontaviranomaiselle

2. Saada pääsy omiin tietoihin

Jos tietoja käsitellään, on rekisteröidyllä oikeus saada tietoonsa hänestä tallennetut henkilötiedot sekä saada seuraavat tiedot

- käsiteltävät henkilötietoryhmät
- kenelle henkilötietoja on luovutettu tai tarkoitus luovuttaa
- henkilötietojen suunniteltu säilytysaika
- mistä tiedot ovat peräisin
- ilmoitus mahdollisesta siirrosta EU:n ulkopuolelle
- automaattinen päätöksenteko (profilointi)

Jyty

Pääsy omiin tietoihin

- Tiedot tulisi antaa tiiviisti, yksinkertaisella ja selkeällä kielellä. Rekisteröityjen tulee saada tiedot maksutta (1 krt / vuosi).
- Kuitenkin, jos pyyntöjä esitetään toistuvasti ja ne ovat kohtuuttomia tai ilmeisen perusteettomia, voi yritys periä kohtuullisen maksun tai kieltäytyä antamasta tietoja. Tällöin yrityksen tulisi pystyä osoittamaan pyynnön perusteettomuus tai kohtuuttomuus.
- Yrityksen tulisi pitää kuvaus henkilötietojen käsittelystä rekisteröidyn saatavilla. Asetuksen mukaan tiedot tulisi toimittaa kirjallisesti, suullisesti tai sähköisesti.

Jyty

Artikla 16

3. Oikeus tietojen oikaisemiseen

- Rekisteröidyllä on oikeus vaatia, että ilman aiheetonta viivytystä rekisteröityä koskevat epätarkat ja virheelliset henkilötiedot oikaistaan.
- Rekisteröidyllä on oikeus saada puutteelliset henkilötiedot täydennettyä, muun muassa toimittamalla lisäselvitys

Jyty

Artikla 17

4. Oikeus tulla unohdetuksi

Rekisteröidyllä on oikeus saada rekisterinpitäjä poistamaan häntä koskevat tiedot seuraavissa tilanteissa:

- Henkilötietoja ei enää tarvita niihin tarkoituksiin, joita varten ne kerättiin tai joita varten niitä käsiteltiin. (olettaen, että tietoja ei enää tarvita muun lainsäädännön tai edun nojalla).
- Henkilötietojen käsittely perustuu suostumukseen ja rekisteröity peruuttaa antamansa suostumuksen.
- Rekisteröity vastustaa käsittelyä. Jos rekisteröity vastustaa muuta käsittelyä kuin käsittelyä suoramarkkinointia varten, on lisäedellytyksenä se, että käsittelyyn ei ole olemassa perusteltua syytä.

Jyty

4. Oikeus tulla unohdetuksi

- Henkilötietoja on käsitelty lainvastaisesti.
- Henkilötiedot on poistettava lakisääteisen velvoitteen noudattamiseksi.
- Henkilötiedot on kerätty tarjottaessa sähköisiä palveluja suoraan lapselle.
- Rekisterinpitäjällä voi olla oikeutettu etu henkilötietojen käsittelyyn, jolloin tietoja ei tarvitse poistaa. Rekisterinpitäjällä on oikeus käsitellä palkkionsaajiensa tietoja, vaikka rekisteröity sitä vastustaisikin.

Jyty

Artikla 20

5. Oikeus siirtää tiedot järjestelmästä toiseen

- Rekisteröidyllä on oikeus siirtää antamansa henkilötiedot toiselle yritykselle tai rekisterinpitäjälle (vain sähköiset tiedot)
- Jos yritys käsittelee henkilötietoja suostumuksen tai sopimuksen perusteella, tulisi sen päivittää tietojärjestelmänsä sellaisiksi, että niistä voidaan siirtää tietoa toiselle yritykselle.

Jyty

6. Oikeus rajoittaa tietojen käsittelyä

Artiklat 18 ja 19

- Rekisteröidyllä on oikeus vaatia, että rekisterinpitäjä rajoittaa hänen tietojensa käsittelyä, kun
  - Käsittely on lainvastaista ja rekisteröity vastustaa henkilötietojen poistamista ja vaatii sen sijaan niiden käytön rajoittamista
  - Rekisterinpitäjä ei enää tarvitse henkilötietoja käsittelyn tarkoituksiin, mutta rekisteröity tarvitsee niitä oikeudellisen vaateen laatimiseksi, esittämiseksi tai puolustamiseksi
  - rekisteröidyn ja yrityksen välillä on erimielisyys siitä, syrjäyttävätkö yrittäjän henkilötietojen käsittelyn oikeutetut perusteet rekisteröidyn vaatimukset, ja odotettaessa asian todentamista rekisteröity on vastustanut henkilötietojen käsittelyä.

Jyty

7. Oikeus vastustaa käsittelyä

- Jos rekisteröity on antanut suostumuksensa tietojen käsittelylle hänellä on oikeus milloin tahansa vastustaa henkilötietojensa käsittelyä
- Vastustaa voi myös käsittelyä, joka perustuu oikeutettuun etuun tai profilointii
- Kiellon jälkeen henkilötietoja ei enää saa käsitellä, paitsi jos on perusteltu syy (esim. kanne käräjäoikeudessa tai lakisääteinen velvollisuus käsitellä työntekijän tietoja)
- Rekisteröidyllä on aina oikeus vastustaa suoramarkkinointia

Jyty

8. Oikeus vastustaa automatisoituja yksittäispäätöksiä ml. profilointi

Artikla 22

- Rekisteröidyllä on oikeus olla joutumatta sellaisen päätöksen kohteeksi, joka perustuu pelkästään automaattiseen käsittelyyn (kuten profilointiin) ja jolla on häntä koskevia oikeusvaikutuksia tai joka vaikuttaa häneen vastaavalla tavalla merkittävästi.

Jyty

Artikla 13

TIETOJEN KERÄÄMINEN REKISTERÖIDYILTÄ

- Kun kerätään rekisteröidyltä häntä koskevia henkilötietoja, rekisterinpitäjän on toimitettava rekisteröidylle kaikki seuraavat tiedot:
  - tietosuojavastaavan yhteystiedot, jos sellainen on
  - peruste eli syy, jonka perusteella henkilötietoja saa käsitellä
  - henkilötietojen käsittelyn tarkoitukset sekä käsittelyn syy, jonka perusteella henkilötietoja saa käsitellä
  - henkilötietojen vastaanottajat tai vastaanottajaryhmät
  - aikooko rekisterinpitäjä siirtää henkilötietoja EU:n ulkopuolelle
  - rekisteröidyn oikeudet
  - onko henkilötietojen antaminen lakisääteinen, sopimukseen perustuva tai sopimuksen tekemisen edellyttämä vaatimus
  - onko pakko toimittaa henkilötiedot ja mitä antamatta jättämisestä seuraa
  - automaattisen päätöksenteon olemassaolo

= **TIETOSUOJASELOSTE** (löytyy esim. verkkosivuilta)

Jyty

HENKILÖTIETOJEN KÄYTTÖ MUUHUN TARKOITUKSEEN

- Jos rekisterinpitäjä aikoo käsitellä henkilötietoja edelleen muuhun tarkoitukseen kuin siihen, johon henkilötiedot kerättiin, rekisterinpitäjän on ilmoitettava asiasta rekisteröidylle ennen kyseistä jatkokäsittelyä ja annettava asiaan kuuluvat lisätiedot.

Artikla 14, kohta 4

Jyty

Artiklat 13 ja 30

SELOSTE KÄSITTELYTOIMISTA

(koskee yli 250 työntekijän organisaatioita)

•Seloste käsittelytoimista on organisaation sisäinen asiakirja, jonka tarkoituksena on hahmottaa toimijalle henkilötietojen käsittelyä. Sen tarkoituksena on myös osoittaa, että henkilötietoja käsitellään tietosuojalainsäädännön mukaisesti.

• Valvontaviranomainen voi tarvittaessa arvioida tietojenkäsittelytoimien lainmukaisuutta selosteen pohjalta.

•Seloste käsittelytoimista on pyydettäessä toimitettava valvontaviranomaiselle.

Jyty

Artikla 32

KÄSITTELYN TURVALLISUUS

• Rekisterinpitäjän ja henkilötietojen käsittelijän on asianmukaisilla teknisillä ja organisatorisilla toimenpiteillä varmistettava, että käsittelyn turvallisuustaso vastaa mahdollista riskiä (käyttöoikeudet ja salasanat)

•Asianmukaisen turvallisuustason arvioimisessa on kiinnitettävä huomiota erityisesti käsittelyn sisältämiin riskeihin. Rekisterinpitäjän ja henkilötietojen käsittelijän on varmistettava, että jokainen, jolla on pääsy henkilötietoihin, käsittelee niitä ainoastaan rekisterinpitäjän ohjeiden mukaisesti.

Jyty

Artikla 33

TIETOTURVALOUKKAUKSET

• Henkilötietojen tietoturvaloukkauksella tarkoitetaan sellaista tapahtumaa, jonka seurauksena siirrettyjä, tallennettuja tai muuten käsiteltyjä henkilötietoja vahingossa tai lainvastaisesti tuhoutuu, häviää tai muuttuu.

•Tietoturvaloukkaukseksi katsotaan myös tietojen luvaton luovuttaminen sekä luvaton pääsy tietoihin.

Jyty

Artikla 33

ILMOITTAMINEN VALVONTAVIRANOMAISELLE

Rekisterinpitäjän on ilmoitettava henkilötietojen tietosuojaloukkauksesta ilman aiheetonta viivytystä ja mahdollisuuksien mukaan **72 tunnin kuluessa** sen ilmitulosta toimivaltaiselle valvontaviranomaiselle.

Näin ei kuitenkaan tarvitse tehdä, jos henkilötietojen tietoturvaloukkauksesta ei todennäköisesti aiheudu riskiä henkilöiden oikeuksille ja vapauksille.

Kun henkilötietojen käsittelijä saa tietää henkilötietojen tietoturvaloukkauksesta, hänen on ilmoitettava siitä rekisterinpitäjälle ilman aiheetonta viivytystä.

Jyty

Artikla 34

ILMOITTAMINEN REKISTERÖIDYLLE

Kun henkilötietojen tietoturvaloukkaus todennäköisesti aiheuttaa korkean riskin henkilöille, rekisterinpitäjän on ilmoitettava tietoturvaloukkauksesta rekisteröidylle ilman aiheetonta viivytystä.

Rekisteröidylle annettavassa ilmoituksessa on kuvattava selkeällä ja yksinkertaisella kielellä henkilötietojen tietoturvaloukkauksen luonne. Samalla on ilmoitettava ainakin tietosuojavastaavan nimi ja yhteystiedot tai muu yhteyspiste, josta voi saada lisätietoa.

Jyty

Artiklat 82 ja 83

SANKTIOT JA SAKOT

Jos henkilölle aiheutuu tietosuoja-asetuksen rikkomisesta aineellista tai aineetonta vahinkoa, hänellä on oikeus saada rekisterinpitäjältä tai henkilötietojen käsittelijältä korvaus. Kukin tietojenkäsittelyyn osallistunut rekisterinpitäjä on vastuussa vahingosta.

Hallinnollinen sakko on **enimmillään 20 miljoonaa euroa** tai neljä prosenttia yrityksen edeltävän tilikauden vuotuisesta maailmanlaajuisesta kokonaisliikevaihdosta sen mukaan, kumpi näistä määristä on suurempi.

Jyty

JÄSENREKISTERI

- Yhdistyksen jäsenluettelo on henkilörekisteri. Siihen on merkittävä vähintään kunkin jäsenen koko nimi sekä kotipaikka. Jäsenrekisteri sisältää usein lisäksi jäsenten yhteystiedot, jäsenmaksutietoja, jäseneksi liittymisen ajankohdan ja muita yhdistyksen toiminnan kannalta oleellisia tietoja.
- Hallituksen on huolehdittava siitä, ettei luettelossa ole virheellisiä, epätäydellisiä tai vanhentuneita tietoja. Jäsenrekisteristä vastaa Jyty Vaasa ry:ssä jäsenasiainhoitaja.

- Kaikkien rekisteriin merkittävien tietojen on oltava yhdistyksen toiminnan kannalta tarpeellisia.
- Yhdistyksen jäsenillä on oikeus saada muiden jäsenten nimet ja kotipaikkatieto.

HYÖDYLLISIÄ LINKKEJÄ

Tietosuojavaltuutetun toimisto
http://www.tietosuoja.fi/fi/index/euntietosuojauudistus.html

EU:n tietosuoja-asetus
http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016R0679&from=FI

Opi tietosuojaa – sisältää myös testin
www.opitietosuojaa.fi

Jyty

JÄIKÖ JOKU ASIA ASKARRUTTAMAAN?

Laita viestiä liisa.nikkila@laihia.fi

Vastaukset löytyvät Jyty Vaasa ry:n kotisivuilta
https://vaasa.jytyliitto.net/

Jyty